

Sorozatgyártott homlokzatok – A wagrami terrakották szerepe a 19. századi magyar építészetben

Kutatásom során a – hazai művészettörténet-írásban még ismeretlennek számító – wagrami kerámiagyár historizmusra gyakorolt hatását vizsgálom. Felismerve a terrakottában rejlő épületdekorációs lehetőségeket, Ausztriában elsőként ebben az üzemben kezdtek művészi igényű ornamensek tömegtermelésébe. Ez az újszerű építészeti díszítésmód – a Bécs melletti (wagrami) gyárnak köszönhetően – igen korán, már az 1840-es években megjelenhetett a magyar építészetben.

A magyar és az osztrák városok 19. századi épületein sok esetben teljesen azonos homlokzati elemeket figyelhetünk meg. Ezekre a kapcsolatokra az építészettörténeti kutatások komoly figyelmet fordítanak, azonban a megoldást rendszerint a stílusáramlatokban vagy éppen az építészek személyében keresik. A homlokzatok egyedinek tűnő motívumai pedig nem ritkán egy-egy tervező kézjegyeként kerülnek aposztrofálásra. Ezek a jellemzők valóban minden esetben az építészek invencióinak tulajdoníthatók, vagy éppenséggel a wagrami kerámiagyár építészeti sémáinak hatásáról tanúskodnak?

Előadásomban a fenti kérdésekre Eger – wagrami terrakottákkal díszített – épületei, például a Jókai Mór utca 12. számú ház homlokzatomegoldása alapján próbálok válaszokkal szolgálni. Ennek eredményeként pedig megismerhetjük a gyár termékeinek széles felhasználási körét, valamint sajátos építészeti koncepcióját, amely új aspektusba helyezi a korabeli építési gyakorlatot.

Pintér Bálint